

VRTEC.

Izhaja
1. dné
vsakega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1877.

Leto VII.

Vedno hvalo!

Gula sem, da milost sprejme
Duša ta iz božjih rok,
Kterej videti on daje
Stvarstva čudoviti krog.

Ljubljenci! pomilostěno
Imenujte mene zdaj:
Čudes zrla sem nebrojnih,
Gledala na zemlji — raj!

Prehodila sem, presrečna,
Velekrasni vrt cvetán,
Ki najlepši je na sveti,
Ki Italija je zván.

V njem čudile so naravi
Blažene se mi oči,
Naslajála jih čarobe
Od umeteljskih stvari.

Zrla sem potapljajoče
Solnce v sinje se morjé;
Luna, zvezde so trosile
Vá-nje bisere zlaté.

Odkrivala je lepôta
Čudovitih se jezér,
Kder mi je oko ustavljal,
Očarôval blesk stotér.

Pozdravljala sem otóke,
Večna je na njih pomlád,
Večno jih pokriva cvetje
In iz njega gléda sád.

Bivala sem v prostej Švici,
Vzduh vživála nje gorá,
Vpričo snežnega Gotarda
Preslavljlála sem Bogá.

In blažénstvo! petje tudi
Poslušála sem sladkó,
Ono petje, ki vzdiguje
Željno srce mi v nebó! —

Nij li res, da hvalo dolžna
Vzglásati sem Njemu jaz,
Njemu, ki mi dal užiti
Ta nebesko-srečni čas!

Lujza Pezjakova.

Marijca in zvezda.

Solnce se je že skrilo za goré in večerni mrak se je razprostiral po vaséh in mestih kakor pomladanja megla, da zagrne beli dan v nočno tmíno. Veseli ptički letajo po grmovjih in drevescih, iskajoč si počitka in kmalu nastane povsod grobna tišina. Bleda luna se prikaže na visokej nebeškej planjavi obdana z nebrojnimi zvezdicami, ki migljajoč razsvetljujejo široko zemeljsko planjavo, katero je noč ogrnila s svojim črnim plaščem. Le sém ter tja še frčí kakšna

drobna živalca po hladnem večernem zraku. Otroci, ki so malo poprej še veselo skakali okoli stare lipe na sosedovej trati, prihiteli so zdaj domóv k svojim ljubim staršem. Tudi Marijca pride ter sede k materi na klop pred hišnimi vrati.

„Poglédite, mati,“ reče Marijca, „kako lepo se blesté zvezdice na nebu. In koliko jih je; jedna, dve, tri, . . . jaz jih niti sešteti ne morem. Zakaj je vendar ljubi Bog toliko zvezdic ustvaril?“

Mati položé svojo suho roko na deklíčno glavo ter se sladko nasmejejo nedolžnemu otroku.

Čez nekaj časa rekó: „glej Marijca, vsaka zvezdica, ki jo vidiš kakor svetlo piko na nočnem nebu migljati, je velik svet, ki ga je Bog ustvaril. Tam gori v svetlih zvezdicah je večni dan in večna pomlad; tam cvetice mnogo lepše cvetó nego tukaj na naši zemlji in tudi nikoli ne odcvetó; tam v zvezdah je pravo čisto veselje doma, tam je sreča, ki nikoli ne mine, tam nij nobenih solzá, nobenih težav ne trpljenja. In kadar tukaj na zemlji umrje kak dober človek, potlej ga popelje angelj tjá gori v njegovo zvezdo, da potem prebiva in se veseli rajskega veselja. Tak človek potlej gleda doli na svoje ljube, ki živé še na zemlji, dokler tudi ponje ne pride nebeški angelj, da je odpelje tja gori v svetlo zvezdo, ki se blesti v nebeškej svetlobi. Tam gori v svetlih zvezdah so naši preljubi starši, znanci in prijatelji ter prosijo za nas ljubega Boga, kadar povzdigujemo k njemu svoje roke v nadlogah in težavah. In Bog, naš najboljši oče, posluša njihove prošnje ter nas blagoslovi in daje pomoč, ako smo pridni in živimo po njegovej volji. Vsi dobri in pobožni otroci pridejo po smrti tja gori v svetle zvezdice k svojim ljubim staršem, da ondu ž njimi živé in se veselé v nebeškem veselji.“

Tako so pripovedovali mati svojej hčerki Marijci.

Marijca pogleda najpred materi v lice in potlej povzdigne svoji žarni očesci gori k jasnemu nebu ter dolgo ne izpregovori nobene besedice.

Naposled reče: „mati, v kateri zvezdi so moj ljubi oče?“

Materi se pri teh besedah vsipljejo debele solze iz oči, potlej se sladko nasmehnejo nedolžnemu otroku, vzdignejo svojo suho roko in pokažejo s prstom zvezdo, ki jima je ravno nad glavama blestela v prekrasnej svetlobi.

Kdo zna, koliko časa bi bila Marijca še gledala v to žarno zvezdo, ako bi ne bilo prišlo spanje, ki jej je zatisnilo nežni očesci in jo zazibalo v sladke sanje. Deklica je zaspala in mati jo odnesó v njeno posteljico.

Od sih dob je šla Marijca vsacega večera vèn pred hišo, poiskala je očetovo zvezdo in kadar jo je našla, pokazala jo je tudi materi.

A bilo je že pozno necega večera, da Marijca še vedno stoji zunaj pred hišo ter z objokanimi očesci zrè tja gori v zvezdovito nebo. Bil je prišel angelj in odpeljal njeno dobro mater tja gori v zvezdo njenega očeta.

Nij trajalo dolgo, in tudi Marijci je bilo treba ločiti se od domače hiše in malega vrta, kjer je poprej tako srečno živela s svojo ljubo materjo. Stara teta iz mesta pride, da jo vzame k sebi, ker je tako želela pokojna mati.

Ko je Marijca odhajala, prišli so sosedge in sosedé, da bi jej še jedenkrat podali roko v slovo; Marijca je bridko jokala, ker jej je bilo težko iti iz njenega rodnega kraja. A stara teta jej reče: „ne jokaj, Marijca, vsaj bodeš odslej pri meni in jaz bodem odslej tvoja mati!“ Ali ko je Marijca pri teh besedah pogledala teti v oči, ustrašila se je zeló njenega ostrega pogleda. Tako je njena pokojna mati nijso nikoli pogledali. Nek notranji glas jej pravi, da teta ne misli nič dobrega ž njo.

In ta glas je postajal še močnejši, ko je Marijca prišla v hišo svoje tete. Okna so bila obrnena na dvorišče in po hiši je bilo vse polno smeti in druge nesnage.

Joj, kako je bilo tu vse drugače nego li v hiši njene dobre matere.

Vsacega večera je stala Marijca pri oknu, ki je bilo z debelim železom prepleteno. Zdelo se jej je, kakor da bi bila v kakej ječi. Stezala se je visoko gori na okno ter gledala v nebo, da bi videla óno lepo svetlo zvezdo, v kateri prebivajo njen oče in njena mati. A vselej je stopila k njej teta, ki je sedela v kotu za pečjo in pila vino, potegnila jo je od okna, potisnila v kot in jej dala košček črnega kruha.

„Kaj mi zijaš skozi okno, ti nečimurna stvar ti,“ togoti se starka nad ubogo Marijco. „Ali ne veš, da je zdaj konec tvoje visokosti. Na, tukaj imaš kruha, jéj in potlej se mi spravi spat, ker pri meni je treba mlademu dekletu zgodaj vstajati!“

Marijca je ležala v trdej postelji na golej slami, držèč košček črnega kruha v nežnih ročicah, ker ga jesti nij mogla. Na bledih in strhljih licih brala se jej je žalost in trpljenje. Oči so jej plavale v solzah, dokler je nij spanec zazibal v sladke in prijetne sanje, v katerih je bila pri svojih ljubih starših v zlatej zvezdi, kjer nij nobenih nadlog, nobenega trpljenja.

Druzega jutra, ko se je komaj daniti začelo, že zarohni teta na njo ter jo izbudi iz njenih sladkih sanj. Marijca se tega zeló ustraši, z jedno roko se oprè ob steno, a drugo položi na nemirno srce, kakor bi mu hotela potolaziti naglo utripanje. Teta je stala pri njej. „Ali mi ne vstaneš takój z

postelje, ti grda lenoba ti!“ Tako je rohnela starka nad ubogo Marijco in jej moléla raztrgano obleko, da vstane in se obleče.

„To nij moja obleka, teta!“ reče z žalostnim glasom uboga Marijca. „Čaj, čaj, jaz ti že pokažem tvojo obleko, ošabna potepenka!“ Zadere se teta nad njo in jej popretí s pestjo.

Marijca vstane, obleče se v raztrgano obleko ter ne reče niti besedice. Potem poklekne, povzdigne svoji nedolžni ročici k nebu in moli svojo navadno jutranjo molitevco. „Nič to!“ zavpije hudobna teta, pri meni se ne moli, ker ne trpim nobene pobožnosti v hiši. Da mi v prihodnje nikoli več kaj tacega ne storiš, zapomni si dobro, ti hinavsko deklé. A zdaj pazi, kaj ti povem! Gledaj da otideš tukaj na desno po ozkih ulicah gori do vélikega trga, kjer stojé branjevke s sadjem. Tam stoji cerkev; pri velikih vratih se vstopiš in prosiš dobrih ljudi za kak dar. Kruh, ki ga dobodeš, smeš sama pojésti, a novce, ki je dobiš, prineseš meni, kadar se vrneš zvečer domóv. Gorje ti ako mi samo jeden krajcar zajéš. Jaz te takój spazim, to si dobro zapomni. A da se mi ne vrneš nikoli, predno nemaš goldinarja! Tako, zdaj veš, kaj zahtevam od tebe. Druzega ti nemam povedati, zdaj idi!“

„Prosjáčila še nijsem nikoli, teta,“ prosi uboga Marijca in joka. „Ako nijsi, pa začni zdaj!“ zakriči starka in jo potisne skozi vrata iz hiše. —

Prišla je zima, sneg je padal v gostih kôsmih na zemljo in bilo je mrzlo, da je les pokal. Ljudje so v gorkih kožuhih naglo stopali po ulicah, ker jih je zeblo; videli so ubogo siroto pred cerkvenimi vrati, ki je od mraza premrli roki stegovala k njim in jih prosila vbogajme, a nihče se nij brigal za ubogo dekletce, ki je stalo po ves dan v snegu in mrazu, lačno, da je komaj sóplo. Bilo je na večer, mračilo se je že, in po ulicah so prižigali svetilnice. Sirota Marijca je čudljivo gledala množino mimo gredočih ljudi in vrste krasnih poslopij, iz katerih so se že davno lesketale svetle luči. V srce jo je zbolelo, ko se je spómnela, da brez goldinarja ne sme priti k teti domóv. Bila je prisiljena ali na ulici pod milim nebom prenočiti, ali se izdati neusmiljenim rokam hudobne tete. In kdo bi jej tudi dal toliko novcev! Trudna in s pobitim srcem se zgruzi Marijca pri cerkvenih vratih na tla. „O Bog, kdo se me usmili uboge sirote!“ tako vzdahne naslonivši glavo ob zid ter obleži brez zavestna. Kmalu jo prevlada trud in trdno zaspi. Mirno je ležala ob cerkvenem zidu, le ustnice so se zdaj in zdaj nekoliko genile, kakor bi kaj govorile. Srečen nasmeh jej je igral na bledem lici. Marijci se je sanjalo ob očetu in materi, s katerima je bila v rajskem veselji.

A zdajci jo nekdo poruka in jej potisne srebrn novce v njeno majheno, mrzlo roko.

„To je dvajsetica,“ reče Marijca veselo; a kmalu jo obide nova otožnost. „Goldinar moram imeti, goldinar, drugače ne smem domóv,“ vzdahne uboga dekletce. „A znabiti mi teta za danes prizanese, ako jej povem, da mi danes nij bilo mogoče dobiti goldinarja, ker je tako slabo in mrzlo vreme!“

To rekši, vstane in se boječ podá domóv k teti. Kako jej srce bije, ko odpré vrata in stopi v hišo. „Ali se vendar pritepeš domóv, ti moja največja nadloga!“ zakriči teta s polno kupico vina v roki. „Mislila sem, da te ne bode. Pokaži, koliko novcev imaš!“

S tresočo roko podá Marijca teti srebrno dvajsetico in še nekoliko bakrenega drobiža.

„To je tedaj vse!“ zaropotá starka na trepetajoče dekletce ter vzdigne z ostrim pogledom kupico z vinom. „Dà, dà, teta, vse, vse je, kar sem v tako hudej zimi dobila. Jedla tudi nijsem še nič od zjutraj.“

„Lažeš, ti ničeva potepenka; igrala si se in klatila po mestu. Poberi se mi izpred oči in ne pridi mi blizu predno ne nadopolniš goldinarja. Ali si me razumela?“

Trepetajoč od glada in mraza zbeži ubogo dekletce iz hiše ter še le zunaj na ulici se ozré, ali je ne lovi hudobna teta, da bi jo udarila z grozečo povzdignjeno roko. V velicem strahu niti čutila nij, da je izgubila ruto, s katero je bila ubožno ogrnena okoli vratú. Tudi ljudi nij slišala za soboj, ki so jo klicali in milovali. Za nikogar se brigajoč in nikogar niti za najmanjši dar proseč, šla je z nemirnim srcem dalje proti velikej ulici. Njene oči, srce in duša so bile obrnene tja gori k nočnemu nebu, ki je bilo od vseh strani z gostimi temnimi oblaki prepreženo. Gledala je, ali se jej ne bode prikazala zvezda, v katerej so njen dobri oči in njena zlata mati, ki gotovo gledata na svojo ubogo Marijco.

In glej! hud vihar nastane, ki razžene temne oblake, da se nebó nekoliko zjasni in prikaže se svetla zvezda, ravno tista, ki jo je iskala uboga Marijca.

Od velicega veselja zavpije na glas, ter ne vidi lepo oblečenega gospoda, ki je pristopil k njej. Na kolenu pade v sneg, ter s povzdignjenima rokama kliče: „oče! mati! poglédita doli na vajino zapuščeno Marijco. Ali jo vidita, kako se trese od gládú in mraza? Oh, usmilita se vajinega ubozega otroka! Vzemita me k sebi, da živim pri vaju tam gori v prelepej zlatej zvezdi, kjer nij mraza, gládú ne trpljenja. Dà, dà, vzemita me k sebi, trudna sem in lačna, da že komaj sôpem. K hudobnej teti se ne vrnem več, ker mi ne pusti moliti, kakor ste me vi učili, preljuba mati. A vendar sem molila po tihem v svojem srci; tudi hudobnej teti vse rada odpustim, le k sebi me vzemita v sveta nebesa tja gori v svetlo zvezdo, kjer živita v brezkončnem veselji!“

Zdajci začuti Marijca moško roko na svojej glavi; ozrevši se, vidi prijaznega gospoda pred soboj, ki jej reče: „s kom govoriš, ljuba moja?“

Marijca odgovori: „s svojim očetom in materjo, ki sta mi umrla, in zdaj prebivata tam gori v ónej zlatej zvezdi, ki se tako lepo blestí v nebeškej svetlobi.“

„In kdo ti je povedal, da tvoj oče in mati prebivata tam gori?“

„To mi so rekli moja ljuba mati, ko sve še skupaj živele v našej hiši, ki je daleč od tega mesta.“

Plemeniti gospod se spomni svojih ljubeznjivih otrok, ki so ga doma pričakovali v lepo razsvetljenej gorkej sobi, ter reče Marijci:

„Tvoj oče in tvoja mati sta me poslala k tebi, da te vprašam, ako hočeš iti z menoj in biti moja hčerka, dokler te Bog ne preseli v svetlo zvezdo k tvojim ljubim staršem.“

Veselo poda Marijca plemenitemu gospodu roko in srečno je živela pri njem do smrti.

H.

Prava ubožnost.

V nekem mestu je živel bogat človek. Najljubše delo mu je bilo, ako je mogel ubožcem kaj dobrega storiti. Kadar koli je videl bližnjega v po-

manjkanji in potrebi, prizadeval si je pomagati mu, kolikor je najbolj znal in mogel. Vedno mu je bil pred očmi prigovor, ki pravi: Kdor bližnjemu pomaga iz nadlog, njemu pomore tudi Bog. A znal je tudi to, da prava ubožnost prebiva le v tihih kočah, ter se ne kaže očitno pred ljudmi, ampak trpi voljno — bori se s križi in težavami, z lakoto in boleznijo, dokler ne pošlje Bog tacim ljudem kacega tihega dobrotnika ali pa smrti, ki je reši iz nadlog in trpljenja.

Necega dne mu pové prijatelj, da v predmestji živi ubožna vdova s petero otročiči v največjem pomanjkanji in potrebi. Po vse dni nemajo nič jesti, da-si uboga vdova dela kakor sužnja, da bi preredila sebe in otročiče. Dobri mož takój hiti v predmestje, da bi pomagal ubogim sirotam in jim olajšal njih težavno življenje. Ko pride do omenjenega kraja, stopi v majheno, toliko da ne pod zemljo ležečo izbico uboge vdove. Izba je bila sicer čedna in lepo pospravljena, a vendar je gledala iz vsacega kota največja revščina. Dva dečka, osem do deset let stara, sedela sta za staro trohljivo mizo, ter sta izdelovala šolsko nalogo. Dve drobni deklici ste se igrali na ilovnatih tleh, njiju dvanajst let stara sestra je kuhala v kuhinji, a mati je bila pri perilu, da si kaj prisluži in revno življenje ohrani. Ko otroci ugledajo neznanega gospoda, takój mu pritekó naproti in mu poljubijo roko.

Bogati gospod se obrne k vdovi ter jej pové namen svojega pohoda. Vdova ga pazno posluša, dve debeli solzi se jej vderó po bledih licih in z ganljivim glasom reče: „kako lepo je to od ljubega Boga v nebesih, da ima bogate ljudi rad in jim daje vsega v obilosti, da potem tudi ubožcem morejo kaj dobrega storiti. In vi, gospod, ste zelo dober človek, ker se vam vidi, da siromakom radi pomagatega. A vendar vaše pomoči znabiti bolj potrebuje kak slep ali kruljev človek ali pa kaka bolna nadležna mati. Jaz sem sicer zelo ubožna, a vendar imam zdrave ude ter pridno in pošteno delam, da preživim sebe in svoje otročiče. Kadar nas prime stiska, obrnem se najpred k Bogu in pri njem iščem pomoči. On mi tudi vselej pomaga in blagosloví delo mojih rok. A ne mislite gospod, da govorim tako iz ošabnosti in napa. Ne, tega me Bog obvarni! Dobro vem, da ošabnež pade in se pogrezne, ter nikogar nij, ki bi ga vzdignil. Ravno mi pride v spomin prigovor mojega rajnkega moža, ki je večkrat dejal: „Dokler je človek zdrav in lahko dela, nij mu treba milostinj pobirati od dobrosrčnih ljudi. Kdor živi ob darovih ter neče delati, da-si je čvrst in zdrav, pri tacem izostane blagoslov božji.“

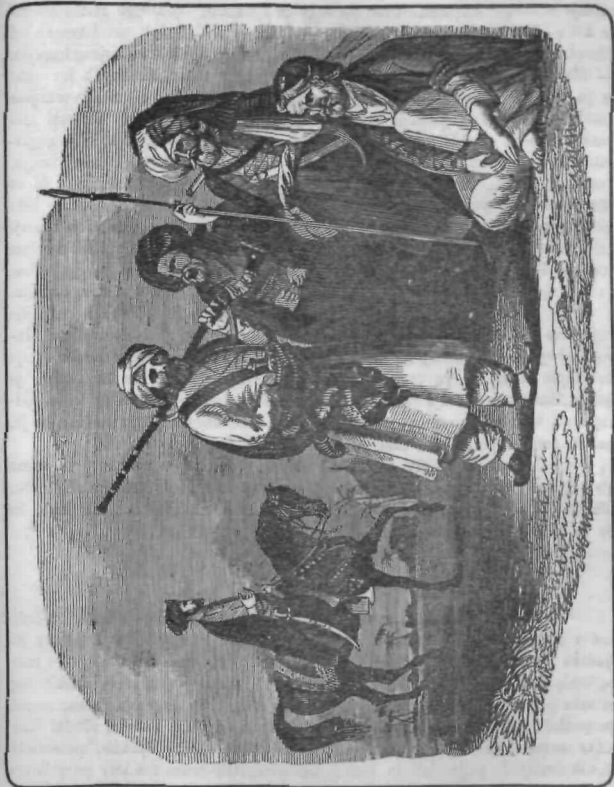
Dobrotni gospod stoji ves osupnen pred ubogo vdovo ter se ne more dosti načuditi njenej ponižnosti. Kaj tacega nij še nikoli slišal iz ust ubožnega človeka.

Vdovo in njene otročiče bogato obdarivši, obljubi, da hoče še dalje za nje skrbeti, dokler Bog ne pošlje boljših časov. S solzami v očeh se mu zahvali uboga vdova za velikodušni dar in otročiči poljubijo hvaležno svojemu dobrotniku roko. A gospod globoko ganjen naglo otide iz hiše ubožne vdove.

Ako hočeš blagosrečen živeti in voljno prenašati vse križe in nadloge, ki ti je Bog pošilja, imej vedno pred očmi, da je mnogo ljudi na svetu, kateri imajo menj nego li ti, in katerim se godi še slabeje nego li tebi.

Marokani.

Otroci! vzemite zemljevid od Afrike v roke in našli bode v severo-zapadnem kraju te zemlje veliko samostalno cesarstvo, ki se Marokansko imenuje. Meje tej velikej državi so: na severu jo obliva srednje morje, na jugu jo obdaja peščena puščava Sahara; na vzhodu meji ob Algerijo, a na zapadu jo

obliva atlansko morje. Gora Atlant deli marokansko državo na dva dela: v severni in južni del; v prvem ima svoje najvišje vrhove, ki merijo do 3570 metrov nad morjem. Rek ima marokanska država mnogo; največja reka je Mulvija. Podnebje je toplo, vendar ne preveč vroče, ker iznad atlanskega

morja hlapé jugozahodni vetrovi ter sapo hladé. — Marokani so namešan narod iz Berberov in Arabcev; poslednji živé večinoma po mestih in se samo po jeziku ločijo od Berberov. Oboji so vere mohamedanske. Največje mesto v marokanskem cesarstvu je Maroko, ki leži v prelepej, olja in dateljnov prebogatej ravnini. Mesto ima mnogo lepih poslopij in šteje do 50.000 prebivalcev. Obdano je s srednjeveškim zidovjem, s katerega molé stolpi in mošeje z zlatimi kuplami. Ulice so ozke in umazane. — Drugo glavno mesto je Fas (Fez), ki šteje okoli 150.000 prebivalcev in leži bolj proti severu od Maroka. To mesto ima 100 mošej, veliko obrtnijo in zeló razširjeno kupčijo. — Marokani so sploh surovi in neomikani ljudjé. Sama lenoba jih je; zato je pa posebno poljedelstvo zeló zanemarjeno in Marokanom po vaseh in manjših mestih prebivajočim treba je večkrat najhujšo lakoto prestajati. Pridelki zeló zanemarnenega zemljišča so: pšenica, ječmen, turšica, riž in sirek, ki je poglavitna hrana ubožnih ljudi. Dalje se tudi še prideluje sočivje, cukrovo trstje, bombaž, tobak, konoplje, dateljni, južno ovočje in različni les. Ako bi se Marokani bolje poprijeli poljedestva, lahko bi prav dobro izhajali in ne bilo bi jim treba pomanjkanja trpeti, ker je zemlja posebno proti atlanskemu morji zeló rodovitna. Živinoreja pri Marokanih stoji nekoliko bolje ter daje posebno izvrstne konje, ki niso nič slabejši od Arabskih. Redijo tudi govejo živino, ovce, osle, koze, velblode in košeniljko. — Dežela je bogata raznih kopanin, a vendar je rudarstvo popolnem zanemarjeno, kakor povsod, koder se ljudje bojé dela in samo lenobo prodajejo. Baker so užé Rimljani dobivali iz Marokanskega. — V obrtniji je najbolj razširjeno usnjarstvo; marokansko usnijo in safijan znana sta po vsem svetu. — Cerkveni poglavar pri Marokanih je sultan, kateremu morajo podložniki vsacega leta desetino svojih pridelkov odrajtovati v ta blagi namen, da se porazdeli med ubožce; a ravno narobe je, sultan namreč porabi vse zase.

Po Marokanskem živi tudi okoli 100.000 židov, ki so raztreseni ne samo po večjih krajih, nego naseljeni so tudi po gori Atlantu in zelenicah Tafiletu, Tuatu in Dräi. Evropljanskih kristjanov živí na Merokanskem jako malo in še to le v morskih pristaniščih.

I. T.

O vitezih.

Vitezstvo se je rodilo v zapadnej Evropi in njegovi početki se zasledé užé v 10. stoletji po rojstvu Kristovem. Takrat še nij bilo takih postav za ljudsko varnost, kakoršne imamo zdaj, in le debela pest močnejšega je razsojevala pravico. Kdor je kako krivico trpel, moral je sam sebe braniti ter si sam priboriti pravico, in če je bil slabejši od svojega nasprotnika, moral je podleči, da si je imel pravo. Tu se ustanovi nagloma posebni vitežki stan v ta namen, da bi branil slabe in neoborožene ljudi. Vladike, posestniki širnih zemljišč, poljá, lok in lesov, jeli so staviti trdne gradove po vrhovih na nepristopnih mestih, obdavši je z globocimi prekopi, čez katere se je moglo le preko visečega mosta priti do grajskih vrat. Večkrat je bil še ta jedini most po noči kvišku vzdignen. Grad je imel vselej vsaj po jeden visok, navadno okrogel stolp, v katerem so bili globoko pod zemljo v groznih temnicah nesrečni jetniki. Za teh časov so tudi prebivalci bližnjih vasi postali vitezovi

podložniki, kateremu so obdelovali polje ter mu opravljali razne službe v gradu. Tako je spadalo k vsacemu gradu nekaj vasi, in čim več jih je bilo, tem bogatejši in močnejši je bil vitez in skoraj samovladar cele krajine. Iz početka so bili to le sinovi plemenitih rodovin, ki so se pripravljali na očetovem gradu na vitežki stan ter se užé po sedmem letu svoje starosti pošiljali k tujemu vitezu na vaje. Služili so mu kot dvorjaniči sukajoč orožje in uréč se v boji. To je trajalo polnih sedem let. Štirinajsto leto dopolnivši, postali so oprode, ter so smeli nositi orožje v boku in spremljati svojega gospoda k različnim igram in vitežkim slavnostim. Pri tem so se seznanili z mnogovrstnimi vitežkimi navadami in obredi, katere so ravno tako v čisljih imeli kakor hrabrost in neustrašenost. Ko je minulo zopet drugih sedem let, podelili so svečano oprodi plemstvo. *Pokleknivši pred viteza, obljubil je, da se hoče vse žive dni bojevati le za vero in čast; vitez se je dotaknil z golim mečem njegovega vratú in klečeči je vstal kot vitez z vsemi pravicami in vitežkimi dolžnostmi.*

Podelitev plemstva se je godila z veliko slavo, z bliščem in sijajem; slavili so se turnirji ali bojne viteške igre, lomili so si kopja, ruvali se z meči bodi si peš bodi si jež. Turnir je bilo ograjeno mesto, ob straneh so bili vzvišeni sedeži, sprednji za knjeginje, grofinje in plemenitnice, potem za starejše gospode in druge gledalce. K takim igram so se shajali vitezi iz daljnih krajev, še celó takih nij manjkalo, ki so vse svoje življenje po turnirjih jezdili. Obleka vitezev na turnirjih je bila dragocena in neprodorna; glavo so si pokrivali s čelado, vrhu katere se je vila krasna perjanica; obličje jim je zastirala mrežica; prsa, rámena in noge so bila v samem železji; oboroževali so se s težkimi meči in dolžimi kopji; na lovu in v bitvah so streljali tudi z lokom ter nosili oščepe. V brambo jim je bil ščit ali paveza.

Borili so se peš ali na konjih in sicer vselej le po dva; kdor je nasprotnika porinil s sedla ali mu meč izbil, ta je bil zmagalec, ter je dobil zato lep dar, navadno verižico, ostroge, dragoceno čelado ali meč iz rok knjeginje ali kake plemenite gospé. Časi se je pa tudi zeló žalostno končala igra in mnogi hrabri vitez je močil s svojo krvjo prah na turnišči.

V poznejših časih so jeli tudi neplemenitnikom podeljevati plemstvo, ako se so odlikovali s posebnim junaštvom; marsikateri vojnuk je postal plemič zaradi svoje nenavadne hrabrosti v boji. In tako se je čim dalje tem bolje prestvarjalo plemstvo v vojaški stan, in ker so si vitezi v nečast šтели, s čim drugim se boriti nego z orožjem, zatorej so se morali, kadar nij bilo vojne, drug z drugim prepirati in na gradéh se napadati. Mnogi vitezi so tako globoko pali, pozabivši svoj nekdanji poklic, da so jeli mesta napadati ter neoborožene trgovce po cestah pléniti. S skalnatih gradov so prežali na rop in nij ga bilo potnika, ki bi si bil svest imetja in življenja, če se nij pridružil kakej večej oboroženi četi ali se pa z dragimi novei odkupil. Konečno so se jim vendar mesta postavila na čelo, meščanje so se združevali v cehe, in sosedna mesta, posebno kupčijska, najemala so si vojakov zaradi varnosti kupčijskega blaga.

Oj to je bilo žalostno v tem času, ko še nij bilo rednih cest niti železnic; človek je moral potovati po slabih cestah mnogo dni, kamor zdaj lahko pride v malo urah!

Ko 'je naposled začel grometi strelni prah iz pušek in topov, tu užé niso bila zadosti trdna zidanja in viseči mostovi, da bi bili varovali viteza v trdnem gradu pred neusmiljeno kroglo. Telesna moč in osobna hrabrost ste izgubili svojo nekdanjo važnost. Pritlikovec je mogel poslej zlekniti na tla najsišnejšega junaka. In vitezi so jeli odlagati ščite, obešati oklepe v orožnice, zamenjali so kopja s puškami ter zapuščali gradove na nepristopnih mestih, če niso užé poprej propali v razvaline.

Namesto gradov so se začeli vzdigovati po dolinah in ravninah krasni gradiči in vabeče vile. Vitezi so se preselili z visocih gorskih krajev, in vitežtvo je izginilo z sveta.

Trajalo je blizu štiri sto let.

v.

Kaj je pravica.

Kaj je pravica? Pravica je hči nebeska, na zemljo ljudem poslana, da je uči v miru in slogi živeti, drug drugzega spoštovati in ne jemati tega, kar je svojina drugih ljudi. Pravica je velik dar milosti božje, s katerim nas vsemogočni Bog napeljuje k umnemu življenju, ter stori, da moremo ljudje skupaj živeti v družbi in državi.

Tako bi lahko še mnogo napisal, kaj je pravica! Ali, ljubi moji otroci, to raje opustim, ker bi vam mnogo ne koristilo, a vi bi vendar še ne znali, kaj je pravica.

Izbral sem si težko nalogo. Pravica je nekaj, kar se uči po visokih šolah. Kajti vsi sodniki in višji uradniki so se morali učiti pravice. Kako bi vam tedaj mogel na drobno razložiti to, k čemur se je treba toliko pripravljati in toliko šol, malih in velikih prehoditi? A ne huđujte se, moji mali prijatelji, nobena stvar na svetu nij tako težka, da bi se je človek ne mogel naučiti; zato mu je dal Bog neumerjočo dušo in um, a to je óno svojstvo, katero človeka naobrazuje in povikšuje, da postane v resnici to, za kar ga je Bog ustvaril, namreč: kralj vsega stvarstva, kateremu je podložna vsa narava.

Ako je tudi kaka stvar težka, vendar se dadè tako razložiti, da jo morete tudi vi, ki ste še otroci in nada naše boljše prihodnosti, lahko razumeti in v spominu obdržati.

Kaj mi odgovorite nato, ako vam povem, da pravica prebiva v prsih vsacega človeka, da vsak človek, in tako tudi vi, moji otroci, dobro čutite, kaj je pravo, kaj nij pravo. A vendar niste imeli nikoli v rokah take knjige, v katerej so napisane pravice, ki je imenujemo zakone ali postave, a knjiga sama se imenuje zakonik. Kaj mi odgovorite nato, ako vam povem, da vsi ljudje nosimo v svojem srei neko božje čuvstvo, ki nas uči, da poznamo, kaj je pravo, ter ločimo od onega, kar nij pravo. To isto čuvstvo nas uči Boga spoznati, oživlja tedaj v našem srei vero v pravega Boga. Vi se vsemu temu čudite, kako to more biti, in tudi dobro vem, da me bođe kdo izmed vas vprašal: čemu so potlej take knjige, ako pravica prebiva v prsih vsacega človeka? Nu le počasi, ne tako hitro, ljubi moji; vse vam hočem razložiti in vi bodete spoznali, da je vse to popolnoma naravno.

A najpred naj vam povem neko pripovedko, ki mi je ravno zdaj prišla na um.

Bilo je v starih starih časih, prej nego ste bili vi in jaz na svetu, in ljudje še niso poznali jednega pravega Boga. Takrat so še ljudje verovali v krive bogove, kar mi pogansko vero imenujemo. V teh starih časih tedaj, pripovedujejo ondašnji ljudje, bili so tako dobri in srečni časi, kakor še nikoli ne prej ne pozneje. V tej dóbi je bilo vse srečno na zemlji; kar je kdo le hotel, dano mu je bilo, nobene bolezni nij bilo, nobene nesreče, povsod je vladal mir in najlepša složnost med ljudmi. Ondašnji ljudje, tako se pripoveduje, bili so pa tudi mnogo boljši od sedanjih; nijso se prepirali niti topli, niti kradli, niti drug drugemu časti jemali, z jedno besedo: nobene hudobije nij bilo na zemlji med ljudmi. V tej presrečnej dóbi je hodila po zemlji prekrasna boginja, katero so ljudje „pravico“ imenovali. Ta boginja je prebivala med ljudmi, bila jim je dobra in jim delila pravice. Tega ravno nij bilo treba toliko, ker se takrat ljudje nijso prepirali med soboj, ter jim tudi nij bilo treba pred sodnijo. Ljudjé so bili takrat blazega, plemenitega in krotkega srca. Ali ti zlati časi nijso trajali dolgo. Ljudjé so postali bolj in bolj hudobni, začeli so se prepirati, sovražiti, drug drugemu njegovo blago jemati, ter naposled o gróza — še celó ubijati se. Takrat je boginja „pravica“ jokajoč zapustila zemljo in ljudi, ter je otišla. Od istega časa si morajo ljudje z velicim trudom in težavo iskati pravice in srečen je vsak, kdor jo najde.

Kaj se učite, otroci, iz te pripovedke? To vem da jo nemate za resnico! A to stoji, da so ljudjé že od pamtiveka imeli pravico za nekaj božjega, ter so storili vse, da bi jo bili dobili zopet nazaj v svoje kočé in gradove.

Tako vas sem nekoliko kratkočasil, ljubi otroci; ako boste pridni, drugič vam povem kaj družega. A vi lepo pazite na vse, kar čitate v „Vrtei.“

Dr. M. M.

Ivanek in Miško.

Ivanek je stare ljudi vselej lepo pozdravljaj in slušal, kar so mu rekli. Necega dne gresta Ivanek in Miško mimo ovočnega vrta starega Marka, ki je ravno hruške obiral. Mišku se sline pocede na lepe rumene hruške, ter reče: „uh, lepih hrušek, da mi je samo jedna!“ Sosed Marko ju ugleda, in reče: „pojdi k meni Ivanek, sosed Marko ti bo dal zrelih hrušek.“ Ivanek stopi v vrt in dobi polno kapo ovočja. „Ali ne boste dali meni nič,“ reče Miško. „Idi ti od koder si prišel,“ reče mu Marko, „kaj ne, zdaj bi rad vzel kapo z glave, a drugekrat kakor bi ti na glavi prirasla.“

Ivanek in Miško gresta dalje. Na cesti srečata starega očeta Novaka, ki je šel s sejma domóv. „Stoj, Ivanek,“ reče oče Novak, „da ti dam malo pogače.“ To rekši, odreže mu velik kos lepega kruha. „A tebi,“ reče Mišku, „ne dam niti drobtine; ker ti ne znaš k mojej roki pristopiti, moja roka ti tudi ne more kruha deliti.“ To zaboli Miška in oba gresta dalje.

Prideta mimo župnikovega stanovanja. Župnik zeló priletan gospod pokliče Ivanka k sebi in mu podari lepo knjižico s pozlačenimi koricami, rekoč: „evo, kupil sem ti lepo knjižico; ker si zmirom dober, treba da imaš tudi lepo knjižico. A Mišku rečejo gospod župnik: „tudi tebi, sem kupil knjižico, a dobiš jo takrat, kadar vidim, da se lepo védeš kakor Ivanek.“ Od sih dob se je Miško poboljšal in lepo obnašal proti vsacemu človeku.

Pes in jagnje.

(Basen.)

Visoko gori na zelenej planini so se pasle ob jednom kraju lepe, volnate ovce, a ob drugem so po grmovji brstile hitre, nemirne koze. Sredi med njimi jih je pazil z ostrim očesom pes, njih zvesti čuvár. Nikoli nij bilo med njimi nobenega prepira ne zdražbe. A necega dne ugleda pes mlado jagnje, ki se je tihoma ukradlo od svoje prave matere in je sesalo kozó. Razkačen, da mu jagnje dela nered v čedi ter sesá proti svojej naravi tujo mater, skoči

tja med koze ter zakriči na jagnjiče: „od kod to, da delaš, koliko sramote svojemu ródu? Staro si užé, pet mesecev, a niti ne poznaš svoje rodne matere?“ — Jagnje odgovori pohlevno: „od kod to, da imaš toliko bistrega uma, a niti ne znaš ali znati nečeš, da nij vselej prava mati óna, ki otroku da življenje, nego prava mati je óna, ki za otroka tudi skrbi, njeguje ga in brani. Ali vidiš ondu mojo mater, polno vime ima mleka, a vendar mi ga

ne da sesati, da-si sem gladno, da mi skoraj rebra gledajo izpod kože. Znam, da mi koza nij mati, a vendar ima toliko usmiljenja z menoj, da me hrani s svojim mlekom. A zdaj še reci, da mi nij koza boljša mati.“ — Pes viděč da jagnje govori resnico, ker se mati ne briga mnogo zanje, otide zopet nazaj na svoje stražno mesto.

Materina ljubezen do otrok, rodi ljubezen do matere.

S.

Sirota.

Rozkina mati so nevarno zboleli in kmalu potem tudi umrli. Odsihdob je Rozka vedno Boga prosila, da bi jej vsaj očeta ohranil, ki je že dlje časa bolehal. A tudi oče nevarno zbolé in bilo je videti, da jim bo treba umreti. Uboga Rozka je večkrat bridko jokala pri postelji bolnega očeta. Oče so jo tolažili, govorěč: „ne jokaj se, dobro dete; bodi vedno dobra, poštena in pobožna, in Bog te ne zapusti. Rozka je storila, kakor so jej oče rekli, bila je dobra, poštena in pobožna deklica ter se je popolnem vdala v voljo božjo. Ko so jej oče umrli, vzeli so jo k sebi dobri ljudje, ter so zá-njo skrbeli kakor za svojega otroka. Večkrat se je Rozka spominjala očetovih besed, da Bog nikogar ne zapusti, kdor se izroči v njegovo sveto voljo, ter živi pobožno in pošteno.

Bodi pošten.

Mati dadó Katinki desetico, da gre v štacuno in prinese solí. Katinka takój otide, a na cesti se spotakne, pade in izgubi desetico, Začela jo je iskati in iskajoč tudi jokati. V tem pride mlad gospod po cesti. Ko poizvé, kaj se je zgodilo, seže v žep, in podá Katinki drugo desetico. A komaj gospod dalje otide, najde Katinka svojo desetico. Takoj hiti za njim; dohitevši ga, poljubi mu roko in vrne njegovo desetico, rekoč, da je našla svojo.

Gospod pohvali pošteno deklico in ne samo da ne vzame svoje desetice nego vzame iz žepa dvajsetico, ter jo podarí Katinki.

Maček in kura.

(Iz Ruskega.)

Živel je maček s kuro. Otídeta v gozd po orehov. Maček spleza na oreh in reče: „orehe bodem klatil“, a kuro ostávi na tleh, da bi pobirala. Maček klati, kura pobira. Zažene maček oreh, in ta priletí kuri v glavo, ter jej okó iztáknje. Kura otide — zaplače. Pridó gospóda in je povprašajo: „Kura, kúrica! kaj plačesh?“ „Maček mi je oko izteknil.“ „Maček, mucek! čemú si kuri oko izteknil?“ „Orehovo drevo mi je razdrapalo kožušek?“ „Drevo, drevo! čemú si mačku razdrapalo kožušek?“ „Koze so me objedle.“ „Koze, koze! čemú ste oreh objedle?“ „Pastirji nas ne pasó.“ „Pastirji, pastirji! čemú kóz ne pasete?“ „Gospodinja nam mlincev ne daje.“ „Gospodinja, gospodinja! čemú pastirjem mlincev ne daješ?“ „Svinja mi je testo poteptala.“ „Svinja, svinja! čemú si gospodinji testo poteptala?“ „Volk mi je prase unesel.“ „Volk, volk! čemú si svinji prase unesel?“ „Jaz sem hotel, Bog je vélel.“

A. K.

Otrokom, ki v šolo hodijo.

Otrokom, ki v šolo hodijo, treba je pómneti, da v šolo o pravem času dohajajo, snažni, umiti in lepo počesani. V šolo prišedši naj sede vsak na svoje mesto, ter se naj pazi, da ima vse svoje stvari čiste in v lepem redu. V šoli je treba poslušati na vse, kar gospod učitelj pripovedujejo in kažejo. Otroci v šoli ne smejo govoriti, dokler niso vprašani, a kadar so vprašani, odgovarjajo naj razločno in jasno. — Kdor se ravna po teh pravilih, ta je dober učenec in učitelj ga imajo radi.

I. T.

Priradpisno - natoroznansko polje.

Slika iz prirode.

Brez kruha bi ne mogli živeti. Kruh se nareja iz moke, moka se melje iz žita (pšenice, reži, ječmena), a žito raste po njivah in po poljih. Njivo, na katerej žito raste, treba je krčiti, gnojiti, orati, kopati, branati in obsejati. To je že mnogo dela, a vendar mi ljudje ne moremo storiti, da bi vsejano žito tudi izrastlo. To le dobri Bog stori, da vsejano žitno zrnce na njivi in na polji vzklije, v zemljo ponikne, bilke požene, vzraste, izklesi se in dozreva.

Vzemimo žitno zrnce v roko in oglejmo si ga pozorno. Zrnce je živo, in kar je še najbolj čudno, zrnce je jajce. Kaj ne, da je to zelo čudno, a vendar je prava, živa resnica. Denimo zrnce k ušesu, ne slišimo nobenega glasú v njem; položimo ga pred se na mizo, ne premika se; niti je vroče, niti hladno, a vendar je v njem vse polno življenja. Da bi tega ne bilo, ne moglo bi posejano zrnce vzkaliti in vzrasti, nego ostalo bi mrtvo v zemlji. Da-si ne čutimo z roko gorkote v zrnci, vendar je dobri in modri Bog vložil životno gorkoto v vsako še tako majheno žitno zrnce; v vsako zrnce je položil Bog visoko bilko, korenine, liste in klas z več nego li s sto tacih majhenih zrnec. Tudi na jajci (n. pr. kokošjem) ne moremo spoznati, da ima v sebi perje, kljun, noge s prsti in kremplji, peroti i. t. d., a vendar leži v jajci kal za celo kokoš. V rumenjaku kakor da bi spalo pišče. A jajce se mora prej, nego se pišče izvali iz njega, položiti v toplo gnjezdo, kjer ga koklja s svojo gorkoto dan in noč skozi tri tedne pokriva. Pišče mora poprej povžiti belják, v katerem je zavrt rumenjak. Tako postaja mlada živalca vedno večja in močnejša, dokler naposled ne prekluje trde lupine ter pride v podobi piščeta na dan iz svoje temne ječe. Ravno tako mora tudi žitno zrnce dobiti najpred gnjezdo v krilu matere zemlje in žarko solnce mora s svojo blagotvorno gorkoto ogrevati majheno jajčece, da oživi v njem rastlinica. Ako se žitno zrnce poseje v dobro obdelano zemljo, že za nekaj dni se pokaže v njem skrito življenje. Kal se začne v zrnci gibati in kretati; prebije kožnasti zavitek, v katerem je bila zaprta, in rastlinica popije belo mleko (mlečec), ki jo je obdajal v podobi bele moke. Zakaj je ljubi Bog tako skrbno zavil in skril nežno kal obvivši jo z mnogimi kožicami? To je zato storil, da nežnej kalí ne morejo škodovati zračne sile in da se tudi drugače ne more tako lahko poškodovati. Tudi pri jajci je najgorenja lupina trda, katera kakor oklop varuje mehko kal,

a pod to trdo lupino stoji mejkejša in drobnejša kožica, ki brani, da trda lupina ne stiska kalí. Tako zavijajo tudi skrbne matere svoje otroke v več plenice; najmehkejše in najtanjše plenice obvijajo otroku po nagem telesci in po njegovih nežnih udih.

Ko je zrnce že prespalo nekoliko dni v svojej temnej ječi v naročji matere zemlje, in je kal že povžila svoje mleko, svojo prvo nežno hrano, napné se in raztrga svoje povoje, proži se in razširi, ter se prikaže z dvema vršičema iz zaprte svoje ljuske, namreč: s perescem in korenino. Korenina se spusti doli v zemljo, dobro vedoč, da najde tam hrane in pijače. Da bi to tem gotovejše dobila, porazdeli se na več majhenih in zeló tenkih nitek, ki je razpróstre na vse strani, da srkajo živež iz zemlje. Peresce se vzdiga in raste iz zemlje, ter bi se rado spustilo vedno više gori v zrak, kakor drobna ptičica, kadar dobi svoje perje. Zrak in solnčna gorkota so nežnemu perescu hrana. Ali od kod vé drobna kal, da dobi spodaj v zemlji živeža? Kdo jej je povedal, da je spodaj zemlja, a od zgoraj zrak, da-si nema nobenih oči? To jej kaže ljubi Bog, ki je drobno zrnce ustvaril, ki ga varuje in brani, razploduje in pomnožuje. Božja roka je, ki poklada vsako zrnce tako v zemljo, kakor je treba, da leží, ki pokriva po zimi setev s toplim sneženim plaščem, da mraz in zmrzlina ne umorita nežnih kalí. To vse dela ista ona roka božja, katera po leti z roso in dežjem razgaljuje, napaja, krepča in oživlja vse, kar je posejanega v zemlji. Bog stori, da vse lepo raste in zori.

M. Stojanović.

Zakaj? Zato!

Zakaj je, ljubo dete, tvoja goba tako majhena, kadar je suha, in zakaj naraste, kadar jo deneš v vodo? Zato, ker ima vse polno luknjice v sebi, katere se stisnejo in zmanjšajo, kadar so suhe, a kadar pride voda vanje, napnó se in razširijo. — Zakaj se napnó vrata in okna, kadar so vlažna, in jih potlej ne moreš zapreti? To je zato, ker ima vsako telo, tedaj tudi vrata in okna, vse polno luknjice, ki se razširijo, kadar se les vode napije, in zmanjšajo, kadar se les posuši ali mokrota iz njega otide. — Zakaj ôlar posodo, v katerej razpošilja ôl ali pivo, s smolo od znotraj namaže? Zato, ker ima ôl ogeljno kislino v sebi, in ta bi izhlapela. Posoda, sodček ima tudi luknjice v sebi. Skozi te luknjice bi malo po malo izhlapela ogeljna kislina, in pivo bi bilo slabo. — Tudi naše telo ima brez števila takih luknjic; a kaj izhaja skozi te luknjice? — Škodljiva vlaga, ki jo p ôt imenujemo. Kdor se ne umiva in ne koplje, tacemu se potne luknjice zapró, in pot ne more skozi nje iz telesa. In kaj potlej? Tak človek večkrat nevarno izboli.

Kruh, ki je dobro izmésen in pečen, ima v sredici jamice, ki nijso nič družega nego luknjice. To isto vidite tudi pri siru in gobi. Zakaj je vidite? Zato, ker so dosti velike. In zakaj jih ne vidite pri lesu in železu? Zato, ker so zeló majhene. Da ima tudi les take luknjice, to ste slišali malo poprej. Nu, je-li mogoče, da jih ima tudi železo, ki je tako trdo in gosto? To se zna, da jih ima, in to vam lahko takój dokažem.

Ako vzamemo votlo železno kroglo in jo z vodo napolnimo, ter potlej kolikor najbolj mogoče stisnemo, stopila bo voda v drobnih kapljicah skozi kroglo. Zakaj? Zato, ker je voda prišla skozi luknjice v krogli.

Nu, da vam povem še nekaj!

Kaj nataknejo mati ali oče na oči, kadar so stari, in ne vidijo dobro čitati ne pisati? Nataknejo očala. In potlej dobro vidijo čitati na knjigo. Zakaj? Zato, ker se skozi óna stekla, ki sta na očalih, mnogo večje črke vidijo. Tako imamo tudi steklo, ki ga drobnogled imenujemo in nam služi v ogledovanje zelo majhenih stvari. Skozi tako steklo vidimo tudi luknjice, ki je ima les, železo itd. Drobnogled take luknjice povekša, da je popolnoma dobro vidimo.

Tako je pripovedoval Radovanček svojim mlajšim tovarišem v senci pod domačo lipo. Otroci so si vse to dobro zapómneli, in jaz se nađejam, da tudi vi tega ne boste pozabili. Spomnite se gobe in njenih luknjic, ter večkrat poskušajte to stvar. A ne pozabite se z gobo tudi umivati, da se vam telesne luknjice ne zamašé. Snaga je polovica zdravja, pravi naš star prigovor. Toliko za danes, a drugič zopet kaj družega.

(„Smilje.“)

Razne stvari.

Drobtine.

(Spanje) je v ohranjenje človeškega zdravja in življenja zelo potrebno. Ako pa hočeš mirno in sladko spati, treba je 1. da po dnevi pridno delaš; 2. da zvečer nikoli preveč ne jés; 3. da greš za časa spat, najbolje ob 9. ali 10. uri zvečer; 4. da imaš čisto vest; 5. da ne držiš nikoli rok čez glavo, in 6. da si ne narejaš previsocega zglavja.

(Lenuh) je v nedeljo kristjan, v ponedeljek Grk, v vtorek Perzijan, v sredo Asirčan, v četrtek Egipčan, v petek Turek, v soboto Žid. To so namreč prazniki teh narodov.

Kratkočasnici.

* **Kmet:** Recite kar hočete, sosed, po vašem vinu me zmirom glava boli. **Krčmar:** Kaj morem jaz zato, ako imate tako slabo glavo.

* **Učitelj:** Koliko je 2×4 ? — **Učenec:** Šest. — **Učitelj:** Takó! Ako ti oče dadé 4 zausnice, koliko so ti jih dali? **Učenec:** Štiri. — **Učitelj:** In potlej ti dadé še štiri; koliko jih imaš potem? — **Učenec:** Potem jih imam zadosti.

Uganke.

1) Mlada je gospa, pa se samo dvakrat v letu čéše?

2) Dva se brata preko plota psujeta?

3) Kdo nam vse od ust vzame?

4) Kje je Adam prvo žlico prijel?

5) Kam je Adam prvo žlico položil?

6) Kje sediš, kadar greš v šolo?

7) Kdo more na jednom vozu „sto“ ljudi odpeljati?

8) Ves dan póje, a nič ne jé. Kaj je to?
(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Odgonetke uganek v 8. „Vrtčevem“ listu.

1. Kako je umrl; 2. Drevesa v pomladi; 3. Noge pri mizi, stolu, omari; 4. Osel (ia); 5. V solzah; 6. Kače; 7. Povsod; 8. Mesec in zvezde. 9. Cvetlični lonec. 10. Tako le: PET.

 Trdo vezani „Vrtci“ od poprejšnjih let se še dobé po naslednjej ceni:

Vrtec od 1871. leta za 1 glđ. 30 kr.

Vrtec „ 1874. „ „ 1 „ 50 „

Vrtec „ 1875. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1876. „ „ 2 „ — „

„Vrtca“ od 1872. in 1873. leta nemamo več.

Uredništvo „Vrtčevo“.